

NACZELNE DOWODZTWO W.P.

Warszawa, dnia 6 czerwca 1919.

D.Nr.455/II 4 zał pouf.

92319.
716

DO

ADJUTANTURY GENERALNEJ NACZELNEGO WODZA

W W A R S Z A W I E.

W załączeniu przesyła się:

A/.Odpis raportu p.Ministra Staniszewskiego kierownika
Polskiej Misji na Litwie z dnia 29/5 1919 r.

B/.Odpis raportu eksperta wojskowego przy Polskiej Misji
na Litwie mjr.Mackiwicza oraz

C/.Odpis wyciągu z listu p.Min.Staniszewskiego do gen.
Rydza-Smigłego z prośbą o podanie decyzji Naczelnego Wodza
w sprawie poruszonej.

Odpisy a/,b/,i c/,przesyła się równocześnie Ministerjum
Spraw Zagranicznych.

3 załączniki:

Haller m.p.

Za zgodność:

Pułkownik:

Bołowski
Szef Oddziału I.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

44
192

O d p i s

ODDZIAŁ INFORMACYJNY
przy Dowództwie
Frontu Północno-Wschodniego

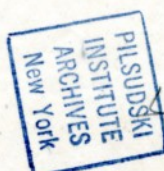
Polska Misja na LITWIE

Kowno, dn. 29 maja 1919 r.

POUFNE.

Na drugi dzień po przybyciu do Kowna, t.j. dnia 29 maja, Misja w całym składzie udała się do Litewskiego Ministerjum Spraw Zagranicznych dla złożenia tam listów akredytujących. Przyjął nas p. Sleżewičius /minister Spraw Zagranicznych i równocześnie Prezes Ministrów/ w obecności swego sekretarza. Ponieważ pan Sleżewičius powiedział nam, iż mówi tylko po litewsku, zaś sekretarz jego zna francuski język, rozmowa toczyła się przy pomocy tłumaczy, przyczem porucznik Hurczyn tłumaczył z litewskiego, sekretarz Misji Przesmycki tłumaczył na francuski.

Na samym wstępie p. Sleżewičius zarzucił, że pan Saulis wrócił z Warszawy z niczem, bo Rząd Polski nie chciał z nim pertraktować. W odpowiedzi na ten zarzut pan Minister Pełnomocny Staniszewski podniósł, że o ile by tak było i nasz rząd nie chciał zawiązać stosunków z Rządem Litewskim, nie delegowanoby go do Kowna i że nasza obecność w Kownie jest najlepszym dowodem szczerych zamiarów Rządu Polskiego. Po wysłuchaniu tej odpowiedzi pan Sleżewičius zaznaczył, że i on chciałby dojść do porozumienia, ale odrazu na wstępie zaznacza, że niezbędnym warunkiem do prowadzenia jakichkolwiek bądź pertraktacji jest po I-sze uznanie Litwy jako państwa niezależnego w granicach dawnego Ober-Ostu i po II-gie natychmiastowe przekazanie na terenach okupowanych przez wojska polskie władzy cywilnej w ręce litewskie, przyczem nadmienił, iż musi to nastąpić na piśmie ze strony polskiej. Pan Minister Pełnomocny Staniszewski odpowiedział, iż Polska, będąc jednym z państw koalicyjnych, wyznaje zasady Wilsona, co do samookreślenia narodów, a przez to samo i niezależność Litwy, jakto zresztą nasz Sejm i Naczelnik Państwa już

zaznaczyli- więc o jakimkolwiek bądź nieuznawaniu nie może być mowy. Co do drugiego punktu, t.j. kwestji granic i przekazaniu władzy cywilnej w ręce litewskie, jest to właśnie kwestja pertraktacji, bo Polska będąc krajem koalicyjnym musi się stosować jak zresztą dzisiaj cały świat do wyników prac konferencji paryskiej, która dotąd zdecydowała tylko o naszych granicach Zachodnich. Dalej zaznaczył pan Staniszewski, że Polska będąc państwem demokratycznym i wyznającym zasady Wilsona, uważa iż ludność sama powinna to zdecydować, wyrażając swoją wolę drogą plebiscytu. Tym sposobem kwestja granic, jak również kwestja przekazania władzy cywilnej Litwinom, wyklaruje się na miejscu. Na to Pan Sł^ężewi^ćius jeszcze raz powtórzył, iż jedynym warunkiem wszelkich^{aj} dalszych rokowań jest natychmiastowe przekazanie władzy urzędowi litewskiemu. Na uwagę pana Staniszewskiego, że takie natychmiastowe przekazanie władzy cywilnej w ręce litewskie nie jest łatwe w takich krajach, jak Litwa- w krajach o ludności mieszanej- szczególnie gdy inne narodowości nie są dostatecznie reprezentowane w składzie obecnego rządu litewskiego; pan Sł^ężewi^ćius odpowiedział, iż tak nie jest, bo Rosjanie i Żydzi mają swoich przedstawicieli w składzie Rady i Rządu, zaś brak Polaków nie pochodzi z ich winy, bo Polacy sami odmówili brać jakikolwiek udział w pracach rządu litewskiego. Po tej odpowiedzi pan Minister Pełnomocny Staniszewski zapytał pana Ministra Spraw Zagranicznych Sł^ężewi^ćiusa, czy uważa on nasz dalszy pobyt za zbyt długi, czy też są jeszcze jakie szanse dla dalszych pertraktacji. Pan Sł^ężewi^ćius na to zapytanie odpowiedział też pytaniem: mianowicie czy posiadamy Pełnomocnictwa do pertraktowania w sprawie natychmiastowego przekazania władzy cywilnej w ręce litewskie na co ze strony pana Staniszewskiego nastąpiła odpowiedź, że chociaż nie posiadamy takich pełnomocnictw, możemy jednak wysłać kurjera do Warszawy dla poinformowania naszego Rządu o tem iż rząd litewski uważa sprawę natychmiastowego przekazania władzy cywilnej Litwinom, jako niezbędny warunek wszelkich rokowań. Następnie zaznaczyliśmy, że z naszej

strony niezbędnym warunkiem wysłania kurjera do Warszawy jest danie przez rząd litewski gwarancji, czy za władzami cywilnymi litewskimi nie pociągną wojska niemieckie, bo przecież my musimy wiedzieć, czy będziemy mieli do czynienia z przyjaciółmi, czy też z ludźmi nieżyczliwie względem nas usposobionymi. Pan Słewicki zgodził się bezwzględnie dać taką gwarancję w każdej chwili, poczem zapytał, czy jednak mamy nadzieję na przychylną odpowiedź Rządu Polskiego. Na to pytanie odpowiedział pan Staniszewski, iż gwarantować tego nie może, bo w każdym narodzie i rządzie są różne zapatrywania i poglądy, ale o ileby nie miał wcale nadziei, toby natychmiast wyjechał, a nie wysyłał kurjera dyplomatycznego do Warszawy. Na tem zakończono rozmowę.

Minister Pełnomocny i
kierownik Misji St. Staniszewski m.p.
Sekretarz: Wacław Przesmycki.

Za zgodność:

St. Staniszewski

Oddział Informacyjny
przy Dowództwie
Frontu Północno-Wschodniego
Nr.....

Odpis

Ekspert Wojskowy
przy
Polskiej Misji
Dyplomatycznej
w Kownie.

Do Naczelnego Dowództwa Wojsk Polskich
Wydział II
przez Kpt. Sławka
gen.ppor.Rydza-Smigłego gen.por.
Szeptyckiego.

R A P O R T.

Załączając raport Adama Józwiaka o sytuacji nadmieniam, że po przybyciu do Kowna złożyłem wizytę ministrowi wojny. Gen. Zukowski był nieobecny w Kownie. Na posłuchaniu u ministra wojny, spraw wojskowych nie poruszano, gdyż miałem to uskutecznić na powtórnej wizycie u ministra wojny następnego dnia, kiedy także miał być obecny i szef naszej Misji Dyplomatycznej p. Staniszewski. Lecz wobec tego, że następnego dnia t.j. 29/V cała Misja udała się najpierw do Prezesa Ministrów który odrazu zaznaczył, że żadne rokowania z Rządem Litewskim nie mogą być rozpoczęte dopóki Rząd Polski nie przekaże władzy cywilnej Rządowi Litewskiemu w granicach byłego Ober-Ostu. W sprawie swojej konferencji z Prezesem Ministrów Rządu Litewskiego p. Szeźwićem p. Staniszewski posłał zapytanie do Naczelnika Państwa. Uważam, że moja misja jest skończona, gdyż na zapytanie p. Staniszewskiego spodziewam się odpowiedzi odmownej.

/Podpis/ MACKIEWICZ mjr.

Kowno dn. 30/V 1919 r.

W razie rozpoczęcia przez Litwinów i Niemców kroków wojennych przeciwko Polsce, gen. Smigły o 3 dni przedtem będzie o tem zawiadomiony przez podokr. wywiadowczy w Kownie.

Z rozkazu mjr. Mackiewicza

/Podpis nieczytelny/

Za zgodność:

J. Józwiak

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Oddział informacyjny
przy Dowództwie
Frontu Północno-Wschodniego

Wyciąg z listu upelnomocnionego Ministra Staniszewskiego
do Gen. Rydza-Smigłego.

Prezydent Ministrów Rządu Litewskiego uzależnił wszystkie pertraktacje z Państwem Polskiem od tego, czy Rząd Polski zapewni, że przekaże natychmiast wszelkie władze cywilne na obszarach historycznej Litwy w ręce Rządu Litewskiego.

Proszę zapytać telegraficznie Naczelnika Państwa czy mogą dać odpowiedź tej treści: "Rząd Polski przekaże władze cywilne Rządowi Litewskiemu o ile Rząd Litewski zawrze z Rządem Polskim konwencję wojskową, celną, monetarną i kolejową i zabezpieczy prawa mniejszości narodowych Polskiej i Białoruskiej."

Za zgodność:

J. Staniszewski